

Samantekt um prófessor Anzilotti, kenningar hand o.fl., ódagsett

Bjarni Benediktsson – Háskóli Íslands – Laganám – Anzilotti – Kenningar

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Uppvaxtar- og námsár

Askja 1-5, Örk 7

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

I

Hið er sannað þessa
dæmum.

Amz: lott: professor,
i talbænum, m. a. forset: fosta milli-
rikiadómstólsins í Gles, va-
talinn fremsta þálfandi fjöt-
riðna löfunda, er. m. k. á megin-
bæðinn, er og studevat: í Berlin.
Gleann vat: í hebburck des
Völberrechts Bd. I s. 337-360
um ástatur til þess at milli-
rikiaræmmingun falli mitum.
Gleann greini á milli ástatura,
sem hafa: för met sér, at
samur. fellur mitum of gjálfr
sér, og þeirra, sem gera at verbum
at at:lan þá heimild til at rífta
hættum, er hann stæður þangat
til heimildinni er beitt (s. 337)

Til hinna fyrru telur hann:

- 1) Sambandaleg at:la.
- 2) Fullmeqning.
- 3) Afal samur. ritta.
- 4) T:na tókurorkanin.
- 5) Uppsigun skv. á kv. samur.
- 6) Sammingat:lan lita undir
lök.
- 7) Dmöggleiki fullmeqningu.
Skilvort: á liti til brattfalls
- 8) ~~At:lan~~ bet at:lan
samur. þeirra á met al
er bet: berum ortum
fram telinn skilvort: og
þegjandi. Til hinna ritari
felst einbænum reglan
"clausula velles sic stanti-
bus", þ. a. samur. gildin
einuagis metan at rik eru
öbræytt.

Af þessum ástatum geta
hæð komit til álita 6) 7) og 8)

6) á þó okki vit, því at
þiðt bat: ríkin séu þannum,
þá er þó þvottast list: undir
lok, enda munu bat: þá undir
sömu sökum ríki.

7) Vel er hugsanlegt, at talið
er: at ómöguleiki er at full-
nægja samr. heft: heft: þá
met sé nítan full þvott. um þat
mi deila og mundi sé deila geta
þannit undir milliríkjadóm (sv. stöð)
Ann: lott: segir s. 343, at þat sé
tíðkoma atv., þvott ómöguleiki:
líli heft: þá met sé algert
brott full samr. at þvott: einungis
þannum þvott. Ef vafi er gildi
hit stóra.

8). *Elcusula rebus sic stantibus*
þvott er at vísu undirlið reglu, er
þá yfirliðt þáin gilda. um þann
þvott þannum geta þannit mög
vafat: líli. Ef þvott heft þvott
~~er, at áttíðkast at~~ ^{vennleg} líli at-
vik er, þvott samr. og þann
þvott er samr. þann met nítan
þáin. þá er sv. þvott reglu
í þvott í þvott at líli samr., sem segja
mi upp á áttíðkast þvott: þvott
brott af sjálfu sé, Ann: lott: s.
356-357. þvott á at vísu vit
um okk., er eftir öllum atv.
þvott og samt, at reglu rebus
sic stantibus get: heft þvott
þvott líli.

Á þvott yfirlið: er
þvott, at hugsanlegt er þá þvott
er, at þvott sé þvott um
samr. þvott þvott samr.
þann ítt., sem Ann: lott: þvott
heft: þá met sé ógildig
samr. um þvott þvott þvott
þvott at þvott

Lín þvott at þvott þvott
þvott.

í þvott

þá er eftir ást., sem
heimila at vilta samn. Um
hann ~~rest~~ - Amz: lott: á s. 359-
360. Þessi ábrif segi hann,
at "Nichterfüllung" = vanþud
haf-. Um þetta segi hann:

"Ef annar atili fullnaði
dóki samn., hefur þá eitthvítt
af fyrri sig dóki: þó met
sér brottfall hans [Gögildingur];
er hann atiliinn í löst réttinn
til at vilta samn., þ.e. hann
lýsir yfir, at hann tekur sig
dóki lengur skuldbundinn til
at halda samninginn. ---
En samningarnir falla dóki af
sjálfur sér in gildi. Gledur í löst
annar atili vit at hann ^{erhljótt} fullnaði
dóki einungis rétt til at ábrata,
at samn. sé þaróttfallinn og þá
met því, at hann lýsir sig dóki
~~því~~ stöðum undan skuldburði til at
þyggja þeim samn., sem dóki var
fullnað. er hann hefi einnig
fullkominn rétt til at ábrata,
at samn. skuli gilda áfram, og
í þess at at þrefjart fullnaði
inga og a.t.v. bíta fyrri betit
tjórn af hinum atilanum.

Af þessu leitni, at meðan
þá ríkt, sem réttinn hefi,
lýsir dóki yfir vilja sinum
til at láta samn. falla niður,
þá heldur hann gildi sinn
og fullnaði ábrifum. Autoritat
ventur yfirlýsingar um viljan
til brottfalls, samn. at verða
innar hefils tíma frá samn-
nosum; er af ríkt, sem réttinn
hefi bitur lengi, og einbun
af þá at sínu löst: heldur

áfram at fullnægja samr., þá
vertu þu of at álykta, at þat hafi
afsaðt sér rétti: sínum. Met ein-
földum mótunum gegn samnings-
rofnum - ríftingarnéttinum
hvarhi beitt né kann áskilnum.

Sumi ríthöfundar vilja
gera á milli venlegu og ó-
venlegu atvita samr. og tek-
marka réttinum til brottfalls
samr. vit þau tilfelli, þegar
brotit hefi verið á mót: þessum
lyrnafvæði; en þat er ekki hægt
at gjá, því annan er sá atili,
sem þessi vandfud hefi ortit,
atvitat demt réttar um blottfalls-
lega þýtingu þinna gímsu samr-
áker., og verður þá at hafa í
huga, at samnings skuldbindingin
tekiu jafnt til allra áker. samr.
og geri þau jafn- skuldbindingu.
Einnmitt þess vegna hefi einblita
vandfud ekki af sjálfu sér í þess
met sér ógildingun samr., heldur
er þess, sem þessi þessi verður,
í sjálfvald sett hvort kann vill
heldur brottfall at fram held
samningsins. Atvitat geta
samnings at-lan ákvætit, at
brot gegn vissum áker. veiti
ekki heimild til at rífta
samr. í heild".

gat:

Ath. | |
vel. | |

alls samr.

at gera innan hefilegs
tíma, en þá er aut-
pítat mótat vit frá
þess vandfud loka.

Taka sér ataklega eftir,
at Amg: botti tekur ríftingun
heimila, þá at vandfud sé ó-
venleg og at kann tekur sök á
vandfud eiga þýtingu hafa, þ.e. ríft-
ingarnéttur er alveg eins þessi heildi,
þá at sá, sem vandfud: þessi eiga
sök á vandfudum sínum. Þessi voru
um at nota vandfud ríftingarnétt verður

'S enskumalaendi löndum
 er Dypenkeim: International
 Law standard-verk um fjösta-
 rítt. 'S Vol. I. 5. utg. sem
 Dantypacht professor, heims-
 frægt autoritet, hefur gefit ut, er
 á s. 738-745 tækt um clausula
 rebus sic stantibus. Á s. 738
 segir: "For it is an almost uni-
 versally recognized fact that vital
 changes of circumstances may
 be of such a kind as to just-
 ly a party in demanding to be
 released from the obligations
 of unnotifiable treaty." -- Á
 s. 739 "For this reason every
 treaty implies a condition that,
 if by an unforeseen change of
 circumstances an obligation
 stipulated in the treaty
 should imperil the existence
 of vital development of one of
 the parties, it should have
 a right to demand to be
 released from the obligation
 concerned". Hinsu. verður
 at þessu sam. jafnvel þótt
 stríð breytis svo, at þeir
 verð: "burdensome" "This
 explains why in almost all cases
 in which the doctrine rebus
 sic stantibus has been invoked
 before an international tribunal,
 the latter, while not rejecting
 it in principle, has refused
 to admit that it could be
 applied to the case before it."
 s. 740 - þó at sam. vit breytt
 atv. verð: "disagreeable, burden-
 some and onerous" verður atv.
 at þessu sam. jafnvel þótt

4th. *seri* stable.

"-- if a state enters into a treaty of alliance for a certain period of time, and if, before the expiration of the alliance, a change of circumstances occurs, so that now the alliance endangers the very existence of one of the contracting parties, all will agree that the clause *rebus sic stantibus* would justify that party in demanding to be released from the treaty of alliance."

Þetta vanaþing er sama.
er því hið sama s. 747-749
og hjá Angilotti. Þessi er
á ágreiningsinu milli höfundu,
hvort það sé einungis vanaþing
á venulegum atv. samv. sem
veit: ríftingarrétt, sta hvers-
bana vanaþing, þótt á övurlegu
atv. sé. Segja, at þýðing þeir
sjálfur hlaf: veit á seinni
skotuninni er hantvöð
heldur þinni fram. Slæm ritun
: atv. höfundu, sem heldur fram,
at "it is only a failure by one
party to "observe a material
stipulation, a stipulation ^{which} that
is material to the main object,
or, if there are several to one
of the main objects" that justifies
the other party in abrogating
the whole treaty." matam.
s. 748.

Taka eftir, at ef fleiri er
eitt venulegt atviti: er: samv.
þá telja jafn vel þeir, sem skammt
vilja ganga um ríftingarmátt,
rétt at rífta öllum samv.

"The right to cancel the treaty on the ground of its violation must be exercised ~~within~~ a reasonable time after the violation has become known."

s. 748-749.

Atal fjöðrethar höfundur

Dana er Axel Møller professor,
við er vinnu lökum. 1
Folkeretten: Fredstíð og Stríðs-
tíð. Bd. I, 2. útg. 1933 s.
258 þessu kann metala ástæta
til Traktats dýðni „C. Mis-
líkholdeise“. At væsentlig Mislík-
holdeise frá den ene Parts Síða
man bevitte den anden til at
enklave hele Traktaten frá bort-
fallens stemman með almunde-
lige Kontrakt reglar. Men man
vil: Folkeretten, bl. a. under
Sýnsyn til den mere usíkræ
Retsbehandling, være tilíggjelig
til noget større Strængheit,
saaledes at ogsaa er: og frá
sig væsentlig Mislíkholdeise
næralíggjelig hvar den er forsetlig
eller gíven begrundet Anledning
til Frygt frá Genfærðe,
eftir dæmstændig hederne vil
kunne gíve Modparten Føje
til at hve Traktaten. Den
blotte Frygt frá Mislíkholdeise
har naturlíggjelig: Almunde-
líggjelig ingen Betydning!

Af retsamíðsath. er lík-
legt, at Axel Møller tekur
Anm. til: ~~þessu~~ „for vidd-
gærende“: at tekja víftainga-
heimsild fyrir hendi, alveg er
tíllit, til þess hvort vænful
er vænleg staðla.

Um clausula rebus etc
staut: þessu segir Møller m. a.
s. 259: „Den væsentlige og
uforudsette Eindringer: Forhold
ene, som vætke gíve det blott
frá Modparten, at den kontrakt-
værende, Part under saadanne
dæmstændigheider íkke vilde være

bunden ved Traktaten, bør
berettigede til denes ophevelse.
Spørgsmålet om Tilstedeværelsen
af denne Opførsel og om den sig
særlig til Afgørelse ved Vold-
gift!

A 2.261 vider Møller at for,
at det væsentlig falder sammen. Ikke
brødt af sig selv, men helder ensom,
af hinne rift: Sama se um
Clausula rebus sic stantibus.

Professoren Castberg bemærker
føjetarett: Solo. 5 Folkerett,
Solo 1937 s. 143 siger han
"Den som en Traktat bliver
væsentlig misligholdt af den
ene part, må den anden part
være berettiget til at erklære
sig ubundet af Traktaten".
Glemmer måske heller. Bemær-
kingen fejrer, som følge af
övervælg væsentlig, veit: herimild
til riftariga. Si atalega
fden hann var hugavert at
halda þessu fram, "hvis man
samtidig vil se bort fra
hva vidt misligholdelsen er
tilsigtet eller ikke". Si ta-
tala hann um, at misligholdelsen
sigi at vera "tilsigtet og
væsentlig", en eftir því, sem
á munnur er komit og skv.
bennigum allra annara,
bligtu hann at meina
"tilsigtet eller væsentlig", og
tala hann þó ekki um
þetta: því samb., at það
skift: máli bei.

Um ^{sambandslögin} ebl. gjölf regni
Umud Berlin: Den Danske-
islandske Forbundslov, 3. Udg.
1933, s. 19. : ~~1933~~

"Men udelig kan den
ogsaa som blot folkeretlig
doverenskomst, skønt det heller
ikke er udtalt: F. B., bort-
falde efter Reglerne for andre
Traktater anerkendte Dphøvs-
maader, f. Ex. ved Mislighold-
else fra den ene Parts Side
eller: Tilfælde af væsentlig
forandrede Omstændigheder,
for saa vidt der her paa Grund
af det borte Aaremaal, for
hvilket doverenskomsten er
bindende, over hovedet kan
blive Tale derom. Thi at
Spørgsmaalet om, hvor vidt
slige Dphøvsgrunde foreligger,
kan blive at forelægge det
: F. B. § 17 om handlede
Voldgiftsmaer, udelukker jo
ikke, at slige Dphøvsgrunde
muhlgt maa siges at foreligge
og derfor at drøge de sædvan-
lige folkeretlige Følger efter
sig."

Einu Apxvörsson:
Þjóðritun sam band Íslands
og Danmerken s. 126-127
Fehl med al í st et na til
brótt falls Sambands saitt málaus
samninga róf:

"þá má vera, at annaðhvort
íhitt regli samningur í vör-
legum atritum. Ítt mætti

þæt velt á skilningi á fyrri-
máttum dól. þvort samningsskrif
skuldi telja framir eta dól, og
á velt mundi tryggast at leggja
ágreiningu um þann dól í gert.
undom þess þess og gera
samningsskrif dól gildandi fyrri
en gertadómur heft: viðskut
þann framir. Þá samningsskrif
þurfa at vera venuley til þess
at ríttleta uppsögn á rétt mák-
ar um. Einnig þæt at rit:
væri heppilegt at leggja undir
gertadómur:

þá tala E. A. at reglan
rebus sic stantibus gildi hér.

En lofs ságu þann:

"Væra má senn fremur,
at framkvæmd sambandslaganna
þyngi at einhverju heft: at
þrestast vegna óvitráðanlegra
atrika. Þetta get: ort: t, ef
annat ríkanna spati t dól
hér skildi: bíli (obkuperat)
eta ef þæt at einu heft: t
í frít: Dan mák get: ort: t
heft at fara með utan ríkis
mála um bot: t, ef þinn heft:
í frít: nema at nokkum heft:
þá þrestat: t þann með fram-
kvæmd sambandslaganna at
nokkum heft:." s. 127.

Þvo senn ságu má en
E. A. miðla þinn en autoritativ
gefa ástætu til. - Vart andi
tal þann og ávara um
gertadómur vil og þenda á, at
þann tala einungis um, þvort
þryggast sé og heppilegast, en
dól ríttalega nauðgætt, og þrestan

gerir þann rétt fyrri,
at einungis get: ort: t,
ef dól, en í framkvæmd.
þag: bíli.

og landhelgisgæsluma

10. apríl '40 list: Al-
þingi yfi: "Veoma þess
ástands, sem mi helgi skopt,
getu Danmíka ekki rátt
umboð til meðferða utan-
ríkis mála Íslands skv. 7. gr.
sbl. -- " osfrv.

Með þessum van af Ís-
lands hálfu slegit festri van-
afn Dana þetta á samun.
þetta atv. vartandi. Dan-
hafa ekki mót mælt, at þetta
veri rítt heldur þvert á
mót: vitan bent þat. Vanfudun
helst áfram. Íslandinga
getu þessa bráta b. ráttstaf-
unni út af vanfudunni ~~og~~
~~þat~~, en láta ein sálagja at
þresta framkv. samun. at
þessum best:.

Ekki getu vaf- á því
líki at ~~meðferð~~ skylda Dana
til meðferða utanríkis mála
og gæslu landhelgi eru hvort
treggja verul. atv. sbl. Skit
þessa liggur í augum eppi,
um hit ritara má geta þess,
at landhelgisgæslun er lúgast
sem greitla af Dana hendi
þyngi lískreitavétt Farvegja
í landhelgi. Eruum vit skyldir
til at fullnægja at obbu
hálfu, þessa Danu láta ekki
endurgjaldit: í þ. þessum
vanfudun hafa mi státt
seo lúgja at vit þessum
ekki at láta obbu nægja
bráta b. rátt. og þessum
verulegan, seo at íafn vel

þeir, sem skenst vilja fara
um ríftingarréttum hljóta
at hann sé heil vartandi
allan saman. (skr. þat sem
eg segi í samb. vit. þyppheim)

Þingarréttur á öllum
saman. en þeir ötvirðtan, þatt
einuogis sé til þessa litit. En
þegar á litit a litit, at konung
hefir verið svo lengi óbleift at
gegn skyldu sinni gegn vart
Íslandi, at þat er a. m. b.
skil naf á skil. þatt vit of
mannum konungdemi, og at
jafnréttisábr. er einuogis beitt
um þá þessu levari ríkis, sem
áður voru í heisar, en mundi
verta í framkvæmum leyst, ef
þetta er milli getu ortit
en atviki at öðru leyst:
óbreytt, en 3) at yfirvofandi
er at skil. get: ortit heituleg
frjálsret: Ísl. um alla fram-
lit, skr. ort róm: þessu um,
at frjótur. mundi nota þess
sem skilker skjöl til at láta eign
sinni á landit, þá þvíst meir
þat vera kvortur. í sem
landvát og andleg bilun at
segja, at ríftingarréttur umann
sé skil til.

þegar

Þetta er, at síf ágrein-
ingun vertur um þessu rétt
okkur milli okkur og Dana, þá
~~skilker~~ skilker ávátur. skr.
skil. at a. m. b. saman. 1930 at
leggja þat í gert. segja má aut
vitit um og E. A. at tryggast sé
at gera þat þessu fram. En
þessu er laga skyldur til þess.

þá, sem í dagl. lífi
heldu því fram, at hann
eigi rétt á at rífta hann
vegna vanfuda hins, þar
eigi fyrir fram í dómtölum
og þar ríftiriga bei mild
sína ritur berða. Gledur
rífti hann og létur fram,
en vanfudi um þat, hvort
hann fer í mál.

Í þjótaréttinum er
réttarverndin miklu minni
en metat einstaklinga. Því
skyldi þá í þessu tilfalli
eiga at begra sér mest
en meiri réttar varit
en einstakl. mundi gera?

Ef rétt er talið at rífta
þu autritat þat gera þat
og líta dag standa um,
hvort Danir mót muga eta
þera málit undir Danir,
sem mi er a. m. k.
þessit, hvort starfþefur
veri.

Glevat sem um þat
er, þá er alveg gjótt,
at þat hvernig menn
vilja boma réttinum
fram, ef þeir eiga hann,
er allt annað en hvort
þeir eiga hann og loks
hvort þeir vilja nota
hann:

Skiljat upp í miðlum
fljóti. Þessi lesit og
tilvitnani na ósam-
barna. Einnu og á lat
þei privat.